

# ГРОШОВО-КРЕДИТНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ

Хворост О.О., Євдошенко Б.Д.

Грошово-кредитна політика, її дієвість значною мірою залежить від пізнання грошей і кредиту як економічних категорій – об'єкта управління і регулювання. Знаючи природу сучасних грошей та кредиту, їх місце в економіці, можна чітко визначити напрями і пріоритети грошово-кредитної політики, досягти її більшої цілеспрямованості та ефективності. Та, на жаль, сучасна грошово-кредитна політика не спирається на глибоке розуміння природи сучасних грошей і кредиту, що таїть у собі можливість необґрунтованих рішень, недостатньої ефективності цієї політики.

Що стосується сучасних грошей, то вони трактуються як паперові гроші, які не мають власної вартості, тому вони неповноцінні. І це не що інше як догма, яка не відповідає дійсності. Сучасні гроші – це як кредитні гроші, які виражають рух позичкового капіталу.

Кредит – це ефективна форма господарювання. Беручи позику, підприємець вживає усіх заходів аби забезпечити раціональне використання матеріальних і людських ресурсів; одержати добрий прибуток і забезпечити своєчасне повернення позики з відповідною платою. Кредит, кредитні відносини відіграють важливу роль у вдосконаленні організації виробництва, у розвитку відносин розподілу і споживання.

Здійснення державою продуманої грошово-кредитної політики передбачає розмежування її стратегічних і тактичних цілей. Тактичною метою грошово-кредитної політики є забезпечення внутрішньої стабільності грошей, тобто оптимальної рівноваги між попитом і пропозицією грошей.

Правову основу грошово-кредитної політики в Україні становлять Конституція України, Закони «Про банки і банківську діяльність», «Про Національний банк України» та інші нормативно-правові акти.

Суб'єктом грошово-кредитної політики є держава в особі Центрального банку й відповідних урядових структур – міністерство фінансів, скарбниці, органів нагляду за діяльністю банків і контролю за грошовим обігом, установ зі страхування кредиту та інше.

Велику роль у розвитку кредитних відносин і здійсненні грошово-кредитної політики відіграють грошові агрегати. Вони розкривають

структуру грошової маси на основі принципу ліквідності, коли до першого – готівка і чеки, яким властива найвища ліквідність, а до наступних агрегатів належать усе менш ліквідні платежі і розрахункові засоби. Не менш важливими у грошовому агрегуванні є принцип нарощування, за яким кожний наступний агрегат включає в себе попередній. Грошові агрегати дають чітке уявлення про те, що становить грошова маса, з яких елементів вона складається, це чеки, депозитні сертифікати, цінні папери держави і банків та інше. Грошове агрегування дає змогу чітко визначити особливості грошової системи України. Вони показують, що у нас низький рівень монетизації економіки, висока питома вага готівки, виділення особливого грошового утворення – грошової бази та грошового агрегату  $M_0$ , низька питома вага власного змісту вищого грошового агрегату  $M_3$ . Для поточного вимірювання кількості грошей, використовуваних як платіжний засіб, доцільно використовувати агрегат  $M_1$ , який найповніше відображає виконання грішми функції засобу платежу. В агрегат  $M_2$  включені строкові депозити і ощадні вклади, які можуть суттєво вплинути на сукупний попит.

Однією з особливостей грошової системи нашої країни є висока питома вага готівки, готівкових грошей і виділення грошової бази. В Україні грошова база є одним із засобів регулювання грошового обігу, грошової маси. Недосконалість структури грошової маси в Україні особливо проявляється у формуванні, змісті і обсягах грошового агрегату  $M_3$ . В Україні до  $M_3$ , тобто їх власного змісту, окрім  $M_2$ , належать кошти клієнтів за трастовими операціями банків та цінні папери власного боргу банків. У результаті сума коштів за трастовими операціями банків і цінні папери власного боргу банків становлять менше 1% грошової маси. У 2005 році грошова маса  $M_3$  досягла 194 млрд грн., але  $M_2$ , яке є складовою  $M_3$ , становило 193,1 млрд грн.. виходить, на власний вміст  $M_3$ , тобто на кошти клієнтів у довірчому управлінні та цінні папери власного боргу банків припадало лише 925 млн грн. Це дуже мало. Потрібні великі зусилля з інноваційного розвитку економіки, зростання національного капіталу.

Завдання грошово-кредитної політики в Україні – забезпечити фінансову стабільність, поступово знизити інфляцію, вивести економіку з кризи.